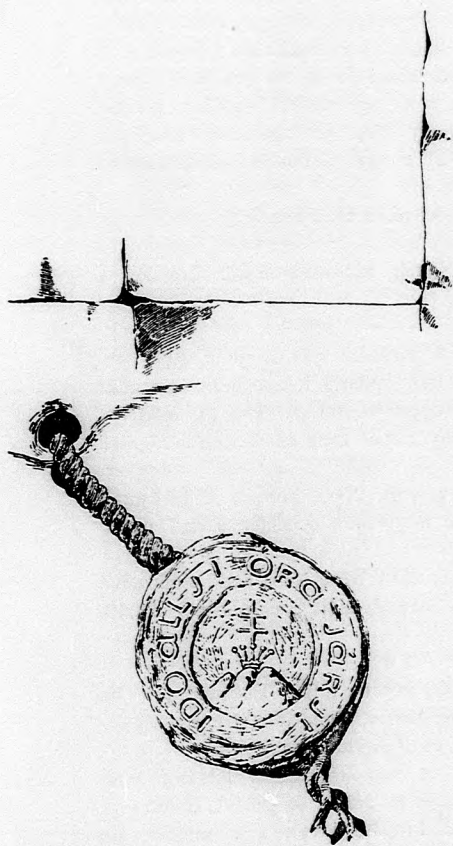

ELŐKELŐ: :VILÁG

• HETENKÉNT MEGJELENŐ FOLYÓIRAT. •
• A MAGYAR NEMES-TÁRSASÁG SZÁMÁRA •

ELŐKELŐ VILÁG

hetenkint (szerdán) megjelenő szépirodalmi és társadalmi folyóirat a magyar nemes társaság számára.

Előfizetési ára: Egész évre . . . 16.— Egyes szám . . . —.40	Szerkeszti és kiadja: Lengyel Gizella.	Szerk. és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII. ker., István-út 40. szám.
--	--	--

Sport.

Vasárnap, október 14-én volt a budapesti őszi lóversenyek utolsó napja.

Gyönyörű őszi nap volt és a szép idő, no meg a nyerészkedési vágy is igen sok embert csalt ki a versenytérre. A kép nagyszerűen festett, a nők pompás őszi toilettben jelentek meg s az ember azt sem tudta, hogy a szépnemet, vagy ruháját bámulja-e? Mindkettő pompás látnivaló volt. De hallga! Itt az idő és a versenyek kezdetüket veszik.

Az első az Eladók versenye. A kitűzött díj 2000 korona, melyért hat lovat állítottak sorompóba. Névszerint: Pharisäer, Albatros, Diva, Állandó, Álom, Cocker. Az első lett a győztes s a többi az itt leirt sorrendben érkezett be. Pharisäer, Álom, Állandó, Albatros, Cocker indult el a mezőnyön. A kép nem változott egészen a távoszlopig, a hol kívül Állandó próbálkozott előre jutni, de visszaesett, mert a vezető föltartva győzött az utolsó pillanatban feltörő Albatros és Diva ellen. Cocker mindvégig utolsó maradt.

A második versenyben, a Beaten-handikapban a 3000 koronát Ormuza nyerte meg. Sellő és Hängdian holtversenyben érkeztek be. Gróf Andrássy T. Délcegje ugrott el a vezetéssel. Gróf Forgách I. Kisasszonya, Egyedy Retford-ja előtt. Dreher Hängdianja utolsó volt. A rövid oldalon Ormuz nyomult fel másodiknak. Hängdian is javított a helyzetén, de az egyenesben való befordulásnál a korlát mellett haladó Délceg és Ormuz úgy kiszorították, hogy kénytelen volt egy nagyot kerülni, miáltal ismét visszaesett. Ezalatt Ormuz az élre ment és nagy térelőnyt biztosított magának a speeddel fölnyomuló Hengdian már nem érthette el s így Sellővel holtversenyben ért a célhoz.

Most következett a 10.000 koronáért való küzdelem, a Dunakeszi-díj. 1400 méter távolsággal.

Tizenkét ló futott. Gyönyörű látvány! A zsekék különféle festői dresszei s élénk maguktartása.

A közönségnek volt miben válogatni.

Rózsai vezetett Tacskó és Lothárió előtt, Jagelló negyedik volt, a többi egy csomóban gabajodott össze. Így jöttek az egyenesbe, a hol Lotharió Rózsai mellé nyomult s mintegy 600 méterrel a cél előtt már mint biztos nyerő vonult az élre és feltartva bevezetett Akárhogy és Jagelló ellen. Lotharió Péchy 2 éves lova és Wilton lovagolta. Négy hosszszaal győzött.

A negyedik verseny a kétévesek eladóversenye volt 2000 korona díjjal jutalmazva. Ebben a futamban Péchy A. Peregrinusa lett a győztes, másfél hosszszaal nyert, még pedig biztosan.

Az adott jelre Lisl vezetett Alfalfa és Peregrinus előtt. Néha-Néha kissé elmaradva utolsó lett. A távnál Peregrinus ment az élre és biztosan győzött Szegfü ellen, Alfalfa harmadik lett Biztos előtt.

A győztest Egyedy vette meg 2000 koronáért.

A Welter-Handicap volt az ötödik verseny. 3000 korona díjjal. Elsőnek jött be Üchtritz Zs. Pithyá-ja, ezt követték Antonius, Fragile, Bence, Gandriole, Ne engedj.

Pithya nagy térelőnyvel vezetett be Antonius és Fragille előtt.

A kétévesek Beaten-handikap-ja ismét érdekes és szemkápáztható látvány volt. Nem kevesebb mint tizenhat ló futott. Gróf Batthyányi E. Jász-a és gróf Wenchein D. Pirosítója látszottak a mezőny élén a távoszlopig, itt Pirosító kivált a csomóból, de Lederer Vőlegénye is ott volt s már a forintos helyen könnyen elhúzódtott mellette és biztosan két hosszszaal győzött.

Az utolsó futam már ugyyszólván sötétben történt s nemsokára sötét felhők kerekedtek s hatalmas eső zuhogott.

ELŐKELŐ VILÁG

Szerkeszti és kiadja: LENGYEL GIZELLA.

A magyar középosztály.

„Pusztulunk, veszünk! Mint oldott kéve, szertehull nemzetünk!”

A lángelkű költő prófétai ihlettel jósolta meg a magyar nemzet elzüllését. Sajnos, a jelenidő keservesen igazolja jóslásának helyes voltát! Vajh hová tűnt a magyarság egyik disze, a magyar közbírtokosság, az igazi dzsentri? Hová lettek az alföldi falvak nemesi kuriái, a melyeknek kapu: éjjel-nappal tárva állottak, készen az érkező vendégek fogadására; azok a nemesi porták, a hol a kocsik alul vendégmarasztalásképen kiszedték a kerekeket? Mi lett a Felföld úgynevezett hétszilvafás nemeseiből? Hol vannak azok az egészségtől duzzadó, becsületes tekintetű patriarkális alakok, a kiknek szemeiből a megelégedettség, a jólét sugárzott felénk, hova lettek a régi jó táblabírák?

Bizony bizony, már csak az emlékezet homályában jelennek meg nekünk, a kik még ismertük őket, a kik valamikor érintkeztünk velük; a mostani nemzedéknek pedig fogalma sincs róluk. Az udvarházak helyén pálinkafőzők emelkednek, az ősi kastélyok tornácán nem hallszik pohárcsengés között csendes nyári estéken az édes-bús magyar dana, a tekintetes, nemes, nemzetes és vitélző urak sarkantyújának pengése elnémult örökre, a nagyasszonyok tiszteletreméltó alakjai csak kísértétként jelennek meg a jegegyésben bandukoló öregbéres könybeborult szemei előtt. A 70–80 évet megért agg cseléd szíve elszorul, ha régi gazdáiról gondolkozva, a kastély ablakán betekint. Az ámbitusra nyíló nagy szárnyasajtó odanyilik abba a régi nagy terembe, a melynek falairól még a volt gazda őseinek kacagányos, sujtásos képmásai tekintenek alá s lent a teremben, a volt hajdani bérlő, a mostani uraság sétálgat öntelten, büszkén, vastag aranylánccal nyakában. Idegen nyelven hebrencsel diszes vendégeivel s talán épen azt igyekezik azokkal elhitetni, hogy az a párdücbőrös vagy nyusztprémes alak ott fent abban a feketélő rámában szerezte meg az ő nemes familiája számára a tolnai, baranyai, hatvani, vagy mit tudom micsodai predikátumot, önhietségében ő maga is erősen meglévén erről győződve: csak a vén cseléd hályogosodó szemei előtt vonul kifelé a nemesi kuria kapuján egy régen feledett alak, a mostani méltóságos úr édesatyja, a jó öreg becsületes Áron gazda, meggörnyedvén a vállaira sulyosodó, nem annyira párdücbőrös, mint inkább szelid birka- és félénk nyúlborók terhe alatt, ballagván akkori lakóhelye, a faluvégi vagy tiszarévi csárda felé, a hol vigan szóló sipocskája trillázására nagy örvendezve fut eléje vagy hatodmagával az akkor még Icig névre hallgató, 8–10 éves majoreszkó, a mostani méltóságos báró, mondjuk, hogy zalaegerszegi Kunfi Izsó uraság, (ősi névnek ez is elég hangzatos), a ki egész nyugodt lelkiismerettel adoptáltatta magát a címeres terem falát ékítő szittyá ősökkel.

Hát ez is élelmesség! Legyen üdvözölve ezen élelmességért az új magyar nemes, méltóságos báró zalaegerszegi Kúni Izsó úr!!! Ha élelmessége szerénységgel nem is párosult.

Mert hát az élelmesség nagy erény, e nélkül nem igen tudnak exisztálni a nemzetek sem. A mi pusztulófélben levő középosztályunknak legfőbb hibája az élhetetlenség s mondjuk ki, a nemtörődömség. A nagy költő „Pató Pál” című költeményében kitűnően satyrizálta a magyar középosztályt. Sajnálatos dolog, hogy ez a különben erényekkel ékeskedő dicső szittyá faj az idők folyamán úgy át tudta magát engedni a mindenben való megnyugvásnak és mintegy tökéletesen a predesztináció hívévé lett. a mikor azt hangoztatja, hogy minden úgy van jól, a hogy van, mert hiszen azon segíteni úgy sem lehet; elvégeztetvén az már a fátum által jólőre.

Szerencsétlenségekben is van azonban sokszor szerencse! Nemzetek története bizonyíthatja ezt leginkább. A legekleatásabb exemplumok a mi hazánk történetében fordulnak elő! Ott van a mohi-csata, a hol Batu kán seregei letiprották a nemzet egész haderejét — s aztán tüzzel-vassal fölperzselték ezt az egész szegény országot, a mely András király ideje óta, éppen az ősöktől örökölt nembánomságnál fogva idegenek hatalmában volt; — ha nem jön a tatár, elpusztult volna az ország végképen a belső ellenség nyomása alatt: így azonban azok, a kik elbujdostak az erdők rengetegeibe, bércek barlangjaiba, előjöttek onnan; — visszatért Béla király is; a tettek mezejére léptek, összetartván a magyarság: új életre keltették a pusztuló országot.

Hát még hány ilyen példát hozzak fel? Ott van a gyászos emlékü Mohács, nem-e a szegény gyermekkirály, az ifjan ősz Lajos sirjából támadt fönixként új életre. Nem-e a kalapos király erőszakos rendeleteinek hatása alatt buzdultak a magyarság érdekében nagy tettekre, a haldokló magyar nyelv új életre támasztására; a nem létező magyar literatura megteremtésére a Kisfaludy, Kazinczy, Berzsényi, Dugonics és számtalan sok más jelesünk? — De igen! Ennek a nemzetnek tehát evolúciókra van szüksége. Nagy remények rázhatják fel csak letargiájából. Nagy események és nagy cselekedetek!

Ime egy ilyen hatalmas ténykedése egy nemesen érző, igazán magyarul gondolkozó főnemesnek, a ki nem is szól, ámde mindjárt tesz: Tészen pedig olyat, a mit egy században egyszer szoktak megtenni, a mit csak Széchenyi István cselekedett meg, a mikor a Magyar Tudományos Akadémiát vagyona feláldozásával megalapította — és ez a Pálffy János gróf három milliós alapítványa! Ragyogó fényes cselekedet ez: Klló hazánk történelmének lapjaira kitörölhetlen betűkkel fogja felróni! A nemes gróf lehetővé tette, hogy az elszegényedett magyar középosztály ifjai közül, évente legalább harmincan gond nélkül végezhesék tanulmányaikat, részesülvén olyan stipendiumokban, a milyenek eddig nem léteztek. No hát erre csak azt mondjuk, hogy az Isten áldja meg mind a két áldó kezével a nemes aggastyánt mind ezen, mind a másik világon! Sok ilyen fiat adj e szegény árva hazának, óh magyarok hatalmas Istene, ki mindenkor a vészek közepette gondolkoztál hű népedről leginkább.

A magasztos példa bizonyára fog követőkre találni. Más irányban is megindult a magyar középosztály érdekében a mozgalom. A kassai gazdakongresszus felé fordítván szemünk, lelkesülten kiáltunk fel:

Üdv méltóságos gróf Mailáth József úrnak is. Dicsőség és üdv neki is, a ki már oly régen bebizonyította azt, hogy a magyarság érdekeit mennyire a szíven viseli s a ki most a kassai gazdakongresszuson megtartott előadói beszédében csak megerősített bennünket azon meggyőződésünkben, hogy nemcsak hivatva, hanem predesztinálva is van arra, hogy a már-már teljesen elpusztuló magyar középosztályt megmentse a jövőnek, a hazának, kiragadja a „mozgó tőke“ vámpirjainak karjai közül. Mint vezérférfi, nyíltan hadat üzent az önző individuáлизmusnak; azt óhajtja, nem, azt akarja, hogy az agrárizmus, merkantilizmus karöltve haladjanak az indusztriával, hogy így tömörülve, megküzdhesenek a különböző irányú áramlatokkal. A vezérszerepet e küzdelemben a magyar középosztálynak juttatja! Adja a magyarok hatalmas Istene, hogy az ige testté legyen, hogy a magyar középosztály érdekében megindított mozgalom célra vezessen; hogy maga a középosztály megértse a nemes gróft s legelső sorban ő maga igyekezzék teljes erejéből felébredni abból a halálos álomból, a melyben eddig szunnyadt. Lépjön a középosztály a tettek mezejére; tartsa szem előtt e régi igaz jó magyar közmondást: „Segíts magadon, az Isten is megsegít.“ — Csak összetartás, kitartás azoknak az eszméknek a követése, a melyeket Mailáth József gróf nagyszabású beszédében kifejtett — és a munka megtermi gyümölcsét: megszűnik a proletáriátus, a bérlők kiszorulnak Magyarországból, hogy helyet engedjenek a tevékeny, munkás és életerős magyar középosztálynak! Az ősi kuriák visszakerülhetnek a munkabíró unokák birtokába és erős léssen a magyar nemzet a maga teljességében!

Hogy úgy legyen, teljes szívünkben kívánjuk, magyar érzésünk teljes erejével!

És hogy e kívánságunk teljesül, hiszszük erősen, mert az a nemzet, a melynek olyan nagy fiai vannak, mint Pálffy János és Mailáth József grófok, virággani fog az idők végtelenségéig.

Egyedül.

Irta: HERCZEG JÁNOS.

Foszlik, szakad a lira hurja,
Már nem oly szép az ég azurja,
Pacsirtaszó már el nem ringat,
Elvesztjük ifju álmainkat.

A régi ábránd elsötétül,
Egy-két sóhaj marad emlékül,
Mint a madár a szikla ormán,
Gubbasztok szótlan és mogorván.

Foszlik, szakad a lira hurja,
Fáradt, beteg már trubadurja,
Szerelmi gyászról nem szól ének,
Csönd van, — mikéntha temetnének.

Halhatatlanság — vagy álmom?

Irta: Dr. WEKERLE LÁSZLÓ.

Erőzet az, mi az ásványvilágban a termést eredményezi; erőzet és élet pedig adja a növények tenyészetét; erőzet, élet és lélek képezik az állatvilágban az érzés alapját; erőzet, élet, lélek és szellem pedig összevéve jellemzik az embert, a kizárólag ő benne megnyilatkozó elmélés sajátosságával.

Az emberben főleg a lélek és szellem válik oly jelentőségteljes tüneménynyé, hogy ezeknek kiválóbb megnyilatkozásait különösebben feltüntetni elmulasztanunk nem lehet.

Erőzet és élet tisztán a test alkatiényegét képezik, míg lélek és szellem az ember testét mintegy csak átható, de őt jobba, nemesbbé, magasztosabbá tevő lényeg gyanánt szerepel s mint ilyen kétegyességénél fogva akár csak léleknek, akár pedig csak szellemnek nevezhetjük. Noha a kettő között lényeges különbség létezik, mint azt épp fentebb fejtegettük, mégis a testtől való megkülönböztetés szempontjából lélek vagy szellem ugyanazt jelentik.

Az ily értelemben vett szellem, illetve lélek nyilvánulását legérthetőbben és talán legközvetlenebbül is az álomlátás tényében észleljük, mert az álomképet a lélek látja.

Az embernek van ugyanis teste, lelke és sorsa. Ez a három az, miből az ember áll. Álom idején a test alszik, mint a halál, a lélek örökös virraszt, mint a halhatatlan szellem, a sors pedig ott terül el a test és a lélek között — a fekvő testen végig s a fölötte közelben terjedő lélek láttára — mint multból és jövőből szótt oly lepel, melynek hosszúsági és szélességi vonalai vegyesen fényből és árnyból állanak s ekképpen a változatosság színében hullámzó képeket mutatnak.

Ezen szövet, ez a hullámzó színű képezi az alapot, himzűszövetet, melyre himződnek, illetve vetődnek föl, mint látományok, a sors jelenségei, vagyis azon „ismeretlen folyamat”, mely az álom képét alkotja; ezen álomkép rendeltetése pedig az, hogy legközelebb megvalósuljon — azon „jelentés” értelmében, melyet csak a helyesen magyarázó megfejtés képes csalódás nélkül meghatározni, kijelenteni, illetve tulajdonképpen: megjósolni.

Az álomlátás magyarázását tehát, mely már a Fáraók ideje óta van gyakorlatban, nincs alapos ok babonaszzerű badarságnak tekinteni.

A lélek alvasközben az öntesttől megválva nézi álomképekben a multat, jelent, jövődőt, s minden egyes elalvás egy-egy lélekválás. Az elalvás pillanatában ugyanis a test önmagára marad, vagyis a lélek a test kötelékéből a mindenütt jelenlevő világlélek örökszellem kötelékébe lép, avval teljesebben egyesül, ott, a testet körülfogó légkörben, a test közelén, véle az érintkezést föl nem adva, de őt nem áthatva, sem a test érzésére, sem pedig a gondolkodásra hatást nem gyakorolva és mégis olyképpen összefüggve, hogy addig, míg az alvás tart, a lélek mintegy szabadon lengi körül a testet a világszellemmel teljesebben egyesülve, míg fölébredéskor nem mindig a pillanat gyorsaságával, sőt néha elég vontatva (ébredéskori tájékozatlanság) ismét eltölti az öntestet, anélkül, hogy a világszellemmel való érintkezése megszűnnék.

Tehát a lélek vagy szellem, mint az örökszellemnek testtel egyesült része, úgy ezen örökszellemmel, mint ezen testtel allandó összefüggésben van; e két összefüggésben azonban hullámzások forognak fenn, melyeknek nyilvánulását az ébrenlét és alvás váltakozó állapotában észlelhetjük.

Ébrenlétben ugyanis a lélek legnagyobb részben a testé, a világszellemmel csak örök hozzátartozási, de alig kifejezett, csekélymértvű összefüggésben áll; míg alvás idején a lélek legnagyobb részben az örökszellemmel egyesül, a testtel pedig csak az ideiglenes hozzátartozás révén csekély mértékben marad összefüggésben.

Ez az összefüggési hullámzás mely a léleknek, majd a világszellemmel, majd pedig a testtel való teljesebb vagy csekélyebb egyesültséget fejezi ki, az ébrenlét és az alvás váltakozása tényében minden embernél nap-nap után észlelhető.

Mindennek dacára nem figyelünk eléggé az alvás és fölébredés, illetve az ébrenlét és elalvás közötti pillanatokra, mint olyanokra, melyekben a test viszonya a lélekhez oly tisztán válik érthetővé.

Somnus est imago mortis, mondották már ösztönszerűleg a régiek, de hogy azért olyan az álmom, mint a halál, mivel a lélek a testtől oly mértékben válik meg, hogy véle csak érintkezési összefüggésben áll: ennek csak sejtelve vitte őket e tétel föllállítására.

A lélek a testtel az agyban egyesül: az agy elgyengülése, ellankadása, elalvása esetén a lélek az agyval megszűnik oly teljes egyesülésben lenni, mint a tisztán elmélés éber állapotában és oly mértékben lazul meg a véle való összefüggés, mint a minő mértékben gyengül, lankad, alszik az agy — s ha kell még fokozottabb mértékben lankad, zsibbad az összefüggés, esetleg a teljes testi érzéketlenségig, a narkotizálás tartama alatt, — de egészen nem hagyja el, megtartván, mint alig összefüggő lélek, a test gondolkodásának képességét és a test egyéni személyes emlékező jellegét. E kettőt pedig, t. i. a gondolkodó képességet és az öntest személyére vonatkozó egyéni emlékezőt, megtartja a lélek minden körülmények között, nemcsak ébren, nemcsak alvás idején, hanem a halál beálltával s halál után is, mely utóbbi esetben az elvált lélek az öntest gondolatával s ezen öntest egyéni emlékezésével egyesül a világszellemmel és marad ezzel egyesülten az öntest személyének gondolatával és emlékezésével — halhatatlanul, épp úgy mint alvás idején, akár hol és minő állapotban legyen az öntest: akár az ágyban, akár lélekzón, akár élettől melegen, akár halva, akár vegyileg teljesen dekomponálva is! Azért a lélek, mely öntestével egyesülve volt, a világszellemmel való teljes egyesülése esetén is megtartja — mi is gátolhatná — ezen testtel való egyesülés gondolatát és emlékezését, épen úgy, mint az éjjeli alvás és álom hosszantartó állapotában.

De a testtől megválva a lélek külön egyed, a világszellemtől elváló oly szellem semmi szín alatt nem lehet, melyet az „önámitás mámorában“ a spiritisták idéznek és megjelenésre, szólásra, írásra és különféle cselekvésekre bírnak.

Ez a halálontuli maradás, a halhatatlanság szubjektív része, melyből arról győződünk és abban nyugszunk meg, hogy halál után épp úgy maradunk meg magunknak egyéni személyi énünkben folytonmaradólag, mint a hogy megmaradunk magunknak a naponta ismétlődő alvás éjjelén, a nélkül, hogy ezen alvás folyamán a reggel leendő felébredésre csak gondolnánk is, azt csak remélnénk is — dacára ha reggel mégis fölébredünk.

A halálban, mint alvás közben annak érzete, hogy vagyunk, hogy nyugszunk, hogy a jólézés kellemének vagyunk részesei: ez oly előny, mely a testi élet összes előnyeivel legalább is fölér!

Ez az egyéni halhatatlanság alanyi valósága. Alanyilag tehát föltétlenül halhatatlanok vagyunk.

Ezen eddig kételkedtünk, mert onnét, hova halál után jut a lélek, még senki lelke nem tért vissza hirmondónak. Hitték, kik azt tartották, hogy akár önámitás e hit, akár nem: kárt vele vallani nem lehet, legfőlebb csak hasznosnak bizonyulhat.

De tovább kételkednünk, illetve tépelődnünk eddigi megfigyeléseink és érveléseink után teljesen fölösleges, mert az alanyi halhatatlanság — oly értelemben, hogy a lélek megtartja a személyegyéni gondolás és emlékezés képességét maradandólag — oly kérdéssé vált, mely az itt fentebb hangoztatott hívés vagy nem hívés kérdésének latolásával is teljesen közömbösnek és túlhaladottnak tekinthető.

Más elbírálás alá esik azonban a tárgyi halhatatlanság kérdése. Ez abban áll, hogy mások, embertársaink mentül többen ismerjenek minket, birjanak rólunk tudomással mentül tartósabban, lehetőleg maradandóan elfelejthetetlenül.

És tényleg ezen alanyi és tárgyi szempontok képezik az emberi életnek is a legeszményibb értékét: lételünk tudata és kellemé egyrészt, másrészt pedig egyéniségünknek minél széleskörű ismertsége és elismerése.

Többet ezen életben tényleg elérni nem is vagyunk képesek. — És ez az a miért életre ébredünk, élünk, remélünk, örvendezünk és szenvedünk, végül pedig testünkől elválva az örökszellemben „érzeljük“ a nyugvás jóleső derengését, öröközését.

Az alanyi élet és halhatatlanság abszolút, mert abban mindenki érzelési képességének fokához mérten, majdnem egyforma mértékben részesül; ellenben a tárgyi élet és halhatatlanság relatív, mert abban mindenki azon mértékben részesül, a mely mértékben őt és személyi jelentőségét kevesen vagy sokan, vagy mint mondani szokás, az egész világ ismerik és tudatukban, emlékükben tartják.

A jelentéktelen és teljes elvonultságban élő ember, tárgyilag alig mondható élőnek, míg alanyilag az élethez ő is erélyesen ragaszkodik s a halálban a nyugvás kellemérzetét leli.

(Vége következik.)

A fejedelemasszony sziklája.

Irta: CARMEN SYLVA.

(Folytatás és vége.)

A fejedelemasszony sokat aggódott. Időtöltésből már megérkezésük második napján rendezgetni, csinosítani kezdték a barlangot. Egyik zugban száraz fát halmoztak egymásra, hogy könnyebben gyujthassanak tüzet a fedett helyen lévő fával, másik zugban élelmi szereket rakosgattak. A többi részét a barlangnak, még a talajt is, bőséges mohával bélelték ki úgy, hogy minden csinos és barátságos legyen a fejedelemasszony körül, mert így szeretik a nők.

Hosszú palástjába burkolva magát, a forrásnál kimosta a rajta lévő ruhát s a napon hamarosan meg is szárította.

E számkivetésben a só és kenyér hiányát érezték legjobban. Néhány aranyárga tengericsövet többre becsültek volna a világ összes kincseinél.

Hogy ezeket megkísérelje beszerezni, elhatározta magát Stefanica egy napon, hogy lemegy a völgybe. De leginkább az sarkalta, hogy a lent történt dolgokról híreket hallhasson. Elindulása előtt tüzet rakott és kérve kérte úrnőjét, ha netán valami veszedelem fenyegetné távollétében, ne a barlangban, hanem inkább az erdőben, de leginkább fenn a sziklák között keressen menedéket.

— Menj csak nyugodtan! Nem félek egyedül s nagyon szeretnék már valami hírt hallani a fejedelemről.

És elindult ő is a közeli bokrokhoz málnát szedni, hogy mire visszatér hűsége őre fáradságos utjából, találjon némi hűsítőt. A mint hajladoxott és szedegette a harmatos málnaszemeket, egyszerre mozgást és mormogást hall közelében. Úgy megrémült, hogy alig tudott magához térni. Az egész erdő mintha forogni és szemei előtt elsötétülni kezdett volna. Összeszedve erejét fürkészni kezdte ijedelme okát. Hatalmas medve — melyet „galléros“-nak neveznek ama fehér sávról, a mely elütőleg vörösarna szörméjétől, nyakát övedzi — közeledett csendesen, nyugodtan szedegetve kedvelt gyümölcsét, észre sem véve a közelében tartózkodó emberi lényt.

Borzasztó ijedelme dacára is, eszébe jutott hűsége apródjának figyelmeztetése; s a mennyire tudott, iparkodott zajtalanul a vadállat elöl rejtőzve menekülni. Fölfelé a sziklákhoz igyekezett, de minden nyomon a málna és szeder indák belekapaszkodtak lábaiba, ruháiba s valóságos küzdelembe került szabadulnia tőlük. E közben folyton hallotta hátamögött a medve széles talpainak csoszogását s folytonos egyhangú mormogását.

Végre kivergődve a bokrok és indák láncai közül, a napsugaraktól forróvá hevített sziklákra kezdett fölfelé kúszni. Ütere rendkívülien vert, szive úgy zakatolt, mintha keblét szét akarta volna vetni, lábai ólomsúlyúvá nehezdedtek. De a félelem és borzalom rendkívüli erőt kölcsönöz. Meg nem pihent, még a magasban egy lapos sziklára nem ért, a hol térdre rogyott. Innét szemmel kísérte a medve minden mozdulatát. Látta, a hogy barlangjukhoz közeledett; minden ott levő hust és gyümölcsöt fölfalt; miután mindent felforgatott, lefeküdt a fejedelemasszony mohágyára.

Mennyire hálálkodott a fejedelemasszony önmagában hű szolgájának, kinek előrelátó figyelmeztetése nélkül valószínűleg a barlangba rejtőzött volna, a hol a fenevad martalékául esik.

Ebben a borzasztó helyzetben az idő csak lassan mult. A nap forró sugarai éppen fejetetejére löveltek a szegény Elena fejedelemasszonynak, ki még mindig térdelő helyzetben volt, kicsiny kezeivel erősen kapaszkodva a sziklába, melyek élesek és izzók voltak. Irtózatossá szomjuság gyötörte. Szemei folyton a távot kémlelték. Most már attól rettegett, hogy a nemsokára visszatérő apródját nem fogja birni innét értesíteni a barlangban tartózkodó medvéről s esetleg ő, a veszébe siet.

De hátha vissza sem tér többet? Ha valami baja történt oda lenn, vagy a vadonban?

Úgy képzelé, hogy igen soká késik. A reménytelenség majdnem megőrjíté. Kétségbeesett s közel volt ahhoz, hogy a mélységbe vesse magát.

De az a gondolat, — hogy Stefanica mégis visszajöhet és őt tudósítania kell a veszedelemről — föntartá erejét. Mert hűsége védelmezőjét meg kellett mentenie!

Egy kőszáli sas csendesen keringett lenn ama szikla körül, a melyen állt. Egyéb nem mozdult a levegőben. Végre a nap hanyatlani kezdett, az óriási fák árnyai meghosszabbodtak. Ha rászakadna az éj, mielőtt apródja visszatérne?!

De egyszerre neszt hall az erdőben. A bokrok megmozdultak s megjelent Stefanica egy jókora csomó tengericsővel.

Elena kendőjét lobogtatta, de ő nem tekintett föl; teljes erejéből kiabálni kezdett... de ő csak nyugodtan lépkedett a barlang felé. Mert a hang alulról föl messzire, de felülről le, nem igen hallatszik.

Látta őt a barlanghoz lépni és visszarettenni. Szempillantás alatt messzire röpíté a tengericsöveket s kivonta pallosát. A fejedelemasszony a rémülettől már semmit sem látott. A medve kijött a barlangból, Stefanica hidegvérrel, nyugodtan várta. Ekkor a fenevad dühösen két lábra állt és ordítva készült áldozatára vetni magát. Éppen egy fejjel volt magasabb az apródnál. De ez nem veszté el öntudatát és a feléje rohanó állat nyakába szúrta fogantyúig pallosát. A medve még egyszer fölemelé hatalmas talpát, s az elrémült fejedelemasszony úgy képzelé, hogy mindketten a földre zuhantak.

Ekkor eszeveszetten védője segítségére rohant, gyorsan, mint a szellő síklott le a sziklákról s azt sem tudta, miképen került Stefanica mellé, ki éppen azzal vesződött, hogy a medve körmeit kiemelje vállából. Fájdalma dacára is örömkialtásba tört ki, életben és maga mellett látva úrnőjét. Mert ő azt hívé, hogy a fejedelemasszonyt széjjeltépte a fenevad; mert a húsból, mit ez a barlangban talált, most is lógtak szája körül véres cafatok.

Stefanica nem akarta sebet megmutatni a fejedelemasszonnak, de az addig kérte, míg engednie kellett. Elena kimosta és a saját fehérenműjéből szakítva, bekötözte a sebet.

— Tengerit loptam! — mondá Stefanica, mialatt kezdé a medvét bőréből kifejtetni, s lágy szőrméjét kikészíteni, a melyet úrnőjének nyugágyul szánt.

A fejedelemasszony rosszalólag nézett reá.

— Szegény emberek, hátha nekik is szükségük van reá? Legalább megfizetted volna!

— Mivel? ... Igaz, a fejedelem megmenekült! Csicsóban van, hol hadait gyűjti össze. Néhány nap múlva Nagyságod után jön.

— És csak most mondod?

Stefanica ráemelte szemét:

— Előbb a medvével volt egy kis szóváltásom! Mert ő nem akart várni, verje meg a pusztulás, míg jelentést teszek úrnőmnek hireimről.

A fejedelemasszony ezüst csengésű kacaja most hangzott föl először hosszú idő óta. És jóízűen nevetett apródja mókáin, ki tréfásan hajlongva a medve előtt, mondá:

— Légy szives, várakozz kissé, míg úrnőmnek elmondom hireimet... csak egy kicsit várj türelemmel... azután folytathatjuk a küzdelmet.

A fejedelemasszony kiválasztott két szép tengericsövet és megsütötte szépen, rózsásan. Egyiket Stefanicának adta, a másikat a saját eperajkához emelte. Az apród titkolt örömmel gyönyörködött abban, miképpen morzsolgatják az apró egérfogak az izletes tengeriszemeket.

— Mennyire szeretném tudni mi történt Tomával, ki lovát nekem adta!?

— Tomával? Meghalt! — viszonzá Stefanica nyugodtan, folytatva az evést.

— Meghalt!? -- kiáltott föl Elena tágra nyitva szép szemét — Meghalt, miattam!

A férfi még mohóbban ette a tengerit. Csak a fogai között mormogott valamit a szerencséről, mit a fejedelmi hölgy nem értett meg.

— De hogyan került elleneink kezeibe?

— Elfogatta magát.

— Elfogatta magát? de miért? oh! mond Stefanica!

— A fejedelemnek adta ki magát, mit a törökök el is hittek neki és diadalmasan, örömrivalgások között tértek vissza vele. De a földmivesek, oh a buták! — soha sem tudják befogni a szájukat! — Fölfedezték a törököknek, hogy nem a fejedelmet fogták el. S ekkor ezek rávetették magukat és szegény Tomát fölkoncolták.

A fejedelemasszony összeborzadt és könyezett.

— Szegény Toma!

— Jó, hogy Nagyságod megmenekült!

Az apród sebe nem volt olyan könnyű, a milyennek állítá ő úrnőjének. Kezdt a sebláz jelentkezni és kénytelen volt a barlangba lefeküdni. Később olyan erővel tört ki rajta, hogy elveszté eszméletét. Zaklatott lelke csak a fejedelemasszonnal foglalkozott. Élelmiszerük a néhány tengericsövön kívül semmi sem volt. A medve garázdálkodása mindenből kifosztogatta őket. Elena annyi epret, málnát és szedret szedett, a mennyit csak tudott. De ez nem adott erőt a betegnek, ki napról-napra gyengült. Ekkor arra határozta magát a fejedelemasszony, hogy elmegy vadászni. Első kísérlete nem sikerült, de többszöri gyakorlat után tudott elég vadat terítékre hozni. Most már volt elég tápláléka saját és betege számára. Végre a láz engedett s lassan-lassan megszűnt. A seb a gondos ápolás alatt gyógyulni kezdett. Stefanica hosszú, üdítő álomba merült.

Egy napon a lábadozó kívülről rövid, rémült sikoltást vélt hallani s utóbb küzdelem nesztét. Pillanat alatt talpon volt s fegyvereihez rohant. Egyebet nem talált, csak falhoz támasztott lándzsáját, melyet kezébe ragadott. A barlang nyilásához rohanva megpillantotta a fejedelem asszonyt pallosával hősiesen védekezve, mint egy nőstény oroszlán, két török ellen. Stefanica e látványra nem érezte többé gyengének magát. Hozzájuk rohant s mielőtt Elena észrevette volna őt, az egyik török fejét széjjel hasítá.

A másik futásba akart keresni menedéket, de az apród földhöz vágta és megfojtotta. Az előbb elesett lélegzetét még. Stefanica hozzáfordult és faghatta:

— Jönnek még mások is?

A haldokló fejét rázta. Vagy nem akarta megmondani, vagy nem érté a kérdést.

Elena a kősziklához támaszkodott, arca viaszszárga volt. A veszély multával az imént még bátor nő remegett. Stefanica a hullákat odább akarta vonszolni, hogy a mélységbe gördítse, de a biztonság tudatára őt is elhagyta ereje. A fejedelemasszony vízzel nedvesíté szemeit, ajkait, míg magához tért.

— Mit tegyek? — kérdé apródját.

Ez a holtakra mutatva válaszolt:

— Vagy ők, vagy mi el kell, hogy hagyjuk e helyet!

— Mi, mi menjünk el gyorsan!

A férfi hosszan nézett rá és sóhajtott.

— De te nem tudsz jární, ugy-e? Nagyon gyenge vagy! Pedig az út hosszú Csicsóiig.

— Azért el fogok menni!

Élelmiszert s a medvebőrt magukhoz véve, elindultak. Mire az éj leszállt, Elena begöngyölgötte a beteget a medvebőrbe s egy bokor mellé fekteté. Ő, kezében a pallossal, őrködött. Stefanica nem mondotta meg neki, hogy ismét megsebesült, melyből a vér lassanként átszivárgott a ruhán. Elena észrevéve ezt, kétségbeesett. Mindkettőjüket elveszetteknek hitt. Nem volt már mivel tépnie vászondarabokat és így csak levelekkel borogatta az újabb sebet. Cipőit is kénytelen volt eldobni, mert már egészen levált lábairól. És így állt mezitelen lábakkal, palástjába burkoltan, szerte-szét hulló gyönyörű hajával, kezében pallossal őrködve védőjének nyugtalan álma fölött. Az erdőt ezüstös fényével megvilágítá a hold és Stefanica arca olyan halványnak látszódt, hogy szegény Elena szíve összeszorult, a mint nézte őt; azt hívé, hogy halott fölött virraszt.

De a beteg halkán megszólalt; önkívületben beszélt:

— Szegény úrnóm! Mi lesz belőled, ha én elpusztulok? Oh, legalább egy kis hajfürtötlet vihetném magammal a sirba... Könnyebb, édesebb volna e drága kincscsel meghalni.

A fejedelemasszony friss levelekkel borogatta az égő sebet. Aztán pallosával levágott egy hajfürtöt s a sebesült kezébe tette. Stefanica megkönnyebbülten sóhajtott föl és — álomba merült. Elena tovább őrködött. Egyszerre arra eszmélt gondolataiból, hogy a távolból, ama irányból, a melyből jöttek, lódobogást és kiabálást hall.

Hevesen fölugrott s visszafojtva lélekzetét, azon iparkodott, hogy szíve dobogását csillapítsa. Ha a törökök jönnének?! S a pallosra tekintett. Fial teste összeborzadt a korai halál gondolatára, majd azon tündökölni kezdett, jobb lenne, ha föl sem ébresztené hűségét apródját s maga tenné meg azt, mire megesketteté.

Ismét hallgatózott; a lovak dobogása mindjobban közeledett s mintha hívogató kiáltásokat hallott volna.

Felhő szállt a holdra s az erdőre sötétség borult. Erősen elhatározá: a mint megjelenik az első ellenség az újra előtörő hold fényében, szívébe dőfi a pallost.

A lovascapat az elsötétülés miatt csendesebben, de folyton közeledett. A felhő egyik széle ezüstös csipke gyanánt tündökölni kezdett, nemsokára diadalmasan bontakozott ki teljes fényvel a teli hold.

— Jönnek, Stefanica! — kiáltott föl rémülten a fejedelemasszony, szívére irányozva a pallost, de keze remegett.

— Ez az én kötelességem! — kiáltott föl Stefanica talpra ugorva, összevonta szemöldökét s kivette gyenge kezéből a pallost s eléje állt olyan halványnan, mint a halál angyala s folytatá: — Szavamnak ura leszek! s e pallos fogja átjárni az én szívemet is!

A kiáltások közeledtek; az apród fölemelte karját s a fiatal nő megadással hajította le szép fejét, várva a halálos csapást.

De Stefanica kezéből egyszerre kihullott a pallos s arca földerült.

— Nagyságod nem hall román hangokat? — kiáltott föl.

— Siessetek, jó emberek, itt van a fejedelemasszony!
 Egy örömköltés, a fejedelem hangja, volt erre a válasz.
 — Erre jöjjön, Nagyságos uram, — mondá egy hang a csapatból.
 Egy másodperc múlva a fejedelemisszony ajultan omlott férje keblére. Sokan siettek segítségére. Stefanica egy fához támaszkodva nézte, míg magához tért. A fejedelemisszony első kérdése volt, hogyan vannak gyermekei?
 — Jól és vágyva várnak téged.
 — Pedig közel voltam ahhoz, hogy soha többé ne lássalak titeket.
 — Édes hitvesem! — és újra meg újra magához ölelte őt a fejedelem.
 Mikor lóra ültette, meglátta a köpeny alól a meztelen lábakat.
 — Mit, így akartál te Csicsóig menni? — s lehajolt, csókjaival borítva az apró lábakat.
 — Hozzád akartam menni! — viszonzá Elena boldogan mosolyogva.
 Stefanicát is lóra ültették, de úgy kellett a katonáknak támogatni őt, mert nagyon gyöngye volt. Aztán megszólaltak a kürtök s elindultak Csicsó felé a csendes éjszakában.
 Azóta hosszú idő telt el. Egy napon zászlókkal ékesített tutaj ereszkedett le a Bisztrician. Zöld ágakból font sátor alatt, mely gazdagon volt virágokkal diszítve, Elena fejedelemisszony ült, szépségének teljes pompájában, boldogságtól ragyogva gyermekei körében. Mellette állt a fejedelem Stefanicával, ki teljesen fölgögyült.
 — Maradj velünk! Ugy fogunk szeretni, mintha a testvérünk volnál.
 — Engedjen távoznom, Nagyságos uram! Háború ideje alatt mindig oldala mellett leszek, de az udvari élet nem nekem való.
 Szavát meg is tartotta. Sokat háborúskodtak, míg megszabadulhattak a töröktől. S mindig, a hol legvéresebb volt a küzdelem, Stefanica jelen volt. De bár kereste a legnagyobb veszedelmeket, a halál úgy kímélte őt, mintha valami szent talizmánja lett volna, a mely megvédte őt.
 Béke idején csendes, egyszerű falusi életet élt. S a mikor mint aggastyán jobb-
 létre szenderült, szíve fölött egy aranyszőke hajfürtöt találtak . . .

Fordította: *Missics Györgyike.*

Madách lyrai költészete.

Irtá: BECKER HUGÓ.

(Folytatás.)

Az „Élet és halál“ Hugó Viktor Századok Legendájának „Apagyilkos“-ára, Nagy Kanutra emlékeztet (I. k. X.) és az egy forrásból bugyogó élet és halál különös problémáját veti fel e végokoskodásban: „Bölcső és koporsó egy“. „Életünk korai“ a folyton nemesen küzdő és soha kielégítő célt nem érő Ádámot sejteti, ki a szent népszabadsággért küzdve, Kepler-Dantont juttatja eszünkbe:

. . . Elébe lép az állam zordonan
 Kiáltva rá: a föld rég osztva van,
 Ábrándképnek nem maradt helye.
 A siron túl van boldogabb haza.

(I. k. 105. l.)

A „Jellemzések“ közt talán a legérdekesebb a „Gyermekgyilkos“ című s a modern korból vett rémes századvégi kép.

Egy bukott nőről van benne szó, ki őrvjngésében magzatát megöli és eltemeti. A gyenge, védtelen nő, a külsőleg szigorú, de belsőleg rothadt társadalom és szabad férfi viszonyát világítja meg ijesztő valóságukban.

A kísérteties mese, a borzadályos hang, a rikitóan bántó kiszínezés Hugó Viktor túlzott rémalakjaira, vagy akár Petőfi Hóhérvára emlékeztet. És e borzadályt a költő beteges, hagymázos képzelme a legrémesebb helyek pointírozásával tőle telhetőleg még fokozni is igyekszik:

A mocsáros parton fűzfa-erdő
 Nyujtja égnek száraz ágait,
 Mint könyörgő esdő karjait
 És az ágak oly tompán csörögnek,
 Mint a csontváz karjai.

A befejezésben bús bűnösségének tudatában szembeáll a hazug és kegyetlen társadalommal, megátkozta azt:

Fel bíró elébe tört kebellem,
 Őljenek el az erényesek! . . .
 Hadd nyugodjam gyermekeimnél én is
 S ők reszkessenek! . . .

A bukott nő problémáját és annak bizonyos értelemben vett védelmét, a mennyiben sokszor a nyomor és maga a romlott társadalom is e lejtőre csábitja, már Musset vetette fel Rollájában.

Az emberiségért legmelegebben dobogó szíveknek közös jellemvonása ez, kik belátanak a szívekbe, nem vitatják el a bűnösséget, de részvétet is éreznek a bűnösség nyomába járó tragikumáért. Mint a nemrég elhunyt s oly tiszta jellemű Gladstone, Madách is részvétet, szánalmat gerjeszt a civilizáció ezen áldozatai iránt.

Madách leggyengébb versciklusa a „Kedvcsapongások.“ — Hiába! a jó kedvben, humorban és felhőtlen életörömben vajmi csekély osztályrésze volt a költőnek s azért nem is tudja az érzelmeket hiven tolmácsolni. Megérezni e dalokon, hogy nem a költő közvetlen természetéből, legbensőbb lényéből valók. Hasonlatai sokszor hibásak, erőltettek s olykor még maga az eszme is sántikál.

Nem tud igazában felmelegedni, felderülni s azért nem is találja el az igazi hangot. A máról holnapra való élés gondolatja, a vidám nemtörődomség s a vele járó könnyelmű hang, mint azt Petőfinék annyi költeményeiben gyönyörrel élvezzük, Madáchnál hasztalanul keressük. A nehezen lelkesedő, reflexiókon csüngő, józan Madách hiába erőlteti, hiába küzködik, kiérezzük belőlük, hogy költőjük nem az a vig borozgató, legénykedő, korhelykedő, kit feltüntetni szeretne. Komoly arca, beteg szíve, aggódó, kétkedő lelke a sorok közé lopózik és elárulja a vig kedv alatt lappangó benső fájdalmat és keservet. Egyik része gyengén, mesterkélten utánzott népdal, másika bordal. Vigadásának, mámorának alapmotívuma, ha különösnek is tetszik, rendszeren a kikerülhetetlen végtetnek tragikumáért, így például „Vigadjunk“ című költeményében :

De sebesen jó a halál — siessünk,
 Hogy üresen leljen minden kebelt.
 Mit ér, ha meg nem gyűjtva, tán tovább tart
 A fáklya — de poros zugban hevert,
 Mig tart tavasz, ifjuság, szerelem.
 Siessetek örülni hát velem!

Még lehangulatosabb a „Legény-gazdaság“ című, noha elegikus alaphangjánál fogva éppen nem a kedvcsapongások közé való.

(Folytatása következik.)

Irodalom.

A királyi ház a királynéről. A boldogult Erzsébet királyné halálának emlékezetére Gábel Gyula székesfővárosi tanár diszes emlékalbumot szerkesztett, a mely legközelebb jelenik meg az Athenaeum kiadásában. Az albumba a királyi ház tagjai is irtak emléksorokat, azonkívül pedig számos magyar előkelőség. A királyi ház tagjai mind magyarul irtak s az album kéziratban adja sorait. Mutatóul itt adunk néhányat az emléksorok közül:

Ő, ki földi életében Órangyala volt a magyar nemzetnek, most közbenjárója lett a mennyekben az Égi Királyné mellett, kihez intézi imáját a haza boldogságáért. Örökké áldott fog maradni emléke minden magyar szíven! Pozsony, 1900. július 23. Izabella főhercegnő.

Testileg hagyott el csak bennünket szeretett királynénk; de szellemileg él ő folyton minden hálás magyar gyermeke szívében. Gleichenberg 1900. aug. 7. Erzsébet főhercegnő.

Mint védangyalunk tekint le ránk rajongva szeretett királynőnk azon boldog országból, hová a jó Isten magához szólítja. Áldott emléke azonban széles hazánkban örökké fog élni és nemzedékről nemzedékre szálland át, mig magyar e földön él. Fiume, 1900. február 10. József főherceg.

Kedves, felejthetetlen emléktű nagyanyám volt az, ki szívembe oltá új édes hazám iránti őszinte szeretetét. Legyen emléke szent előttünk. Viselje szívében minden magyar, mint a honszeretet példaképét, a fönkelt lélek hő vonzalmait s az ő szelleme kísérelje lépteinkeket. Kis-Tapolcsány 1900. június 15. Augusztia főhercegnő.

Forrón szeretett királynénk nagy lelke magával vitte hő vonzalmát, melyet édes hazánk iránt táplált! S most a boldogság közepette nem feledkezik meg hű magyarjairól!

Nem! Ő védangyalunk, ki mindenkoron szószólónk lesz Isten előtt. — Viszont a magyar szívében hordandja áldott emlékét és mint kincset fogja örökölni hagyni legkésőbbi utódjaira. Hiszen édes anyját siratja benne minden igaz magyar. Kis-Tapolcsány, 1900. június 15. József Ágost főherceg.

A gödöllői Erzsébet-szobor-bizottság legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a leleplezési ünnepélyre Erzsébet-albumot fog kiadni, melyben az elhunyt királyné gödöllői séjourjait örökíti meg.

Zichy Jenő gróf beadványt intézett a főváros tanácsához, melyben arra kéri a tanácsot, hogy ázsiai utazásáról irt műveit szerezzék be iskolai és magán könyvtára számára. Az egész mű hét kötetre van tervezve, melynek megrendelési ára 144 korona. Az első kötet már megjelent.

Beer Béla egy csinos kis szecessziós kötetet bocsátott a könyvpiacra, melynek címe A Galamb hagyatéka. Ez a kis könyvecske tizenöt érdekes kis elbeszélést foglal magában. Az előszót hozzá Kabos Ede írta. Szerzőnek főtörekvése volt a kereskedő-világ egynemely emberét bemutatni s különösen azok szerelmi ügyét tárgyalni. Részünkről elismerjük, hogy a reálisan leirt történetek reávallanak itt-amott a kereskedők üzleti szellemére, de mégis azt hisszük, hogy akad abban a világban ezeknél a sötét képeknél vidámabb tárgy is. Ezt a kis könyvecskét végigolvasva, azt hinné az ember, hogy a kereskedőnek nincs szíve, s egyik sem töri magát a békés otthon megalapításán, hanem a nőt is, mint minden árucikkét, olyanak tartja, hogy minél előbb tudjon rajta.

A társadalom egy-egy kasztjának nemcsak az árnyoldalait kell az írónak bemutatni, hanem fényoldalait is, mert anélkül, legyen bármily igaz intenciója, műve rideg és visszataszító lesz.

A mű a szerző kiadása s a Kosmos műintézetében nyomatott Budapesten.

A hét története.

A király szombaton reggel 6 órakor Gödöllőre érkezett. A kastély előcsarnokában Lipót és György bajor kir. hercegek, Ferdinánd toskániai nagyherceg és Ybl Lajos várkapitány fogadták.

Megérkezése után rövid pihenőt tartott, azután vadászatra ment. Kiséretében voltak fejedelmi vendégei, továbbá Paar gróf és Bolfras főhadsegédek, König udvari tanácsos, Lichtenstein herceg.

A vadászat délutánig tartott.

Ugy hírlik, hogy a király októbert és november első felét is Gödöllőn tölti, a honnan csak hetenként egyszer látogat be Budapestre.

Valószínű, hogy a király szeretett két leánya, Gizella és Mária Valéria is ellátogatnak Gödöllőre, a mit minden ősszel meg szoktak tenni.

Muzaffer ed-Din perzsa sah, október 12-én elhagyta Budapestet. Ujabbán öt napot töltött a fővárosban s ezen idő alatt meglátogatta a fegyvergyárat és az Operát. Napközben sétakocsizásokat tett s tömördek iparcikkeket vásároltatott. Európai útjában vásárolt tárgyak 150 nagy ládában nyertek elhelyezést s utnak indítottak Teheránba. A sah nagyon megkedvelte a magyarokat s távozásakor azt mondta Vámbéry Árminnak, hogy a jövő évben ismét meg fog bennünket látogatni.

Frigyes királyi herceg családjával az idén már harmadizban időzött a Tátrában. A királyi herceg most már állandó villát akar Tátrafüreden építtetni és e célból a nagyszalóki urbéresektől ötven holdra terjedő birtokot vásárolt.

Alice királyi hercegnő, toskániai nagyhercegnő három leányával kihallgatáson volt a pápánál. A szentatya meglepő élénkséggel nyilatkozott az ausztriai viszonyokról és mély szomorúsággal szólott arról, hogy a befolyásos emberekben nincs bátorság. A pápa ezekkel a szavakkal bocsátotta el a királyi hercegnőket: — Menjétek leányaim és vigyétek hírül a világnak, hogy még vannak katolikus hercegnők, a kiknek van bátorságuk, hogy a pápát meglátogassák.

Seefried báró és neje Erzsébet hercegnő, királyunk unokája a minap trencsénmegyei Zay-Ugróc községbe érkeztek, a hol Zay gróf vendégei. A báró szorgalmasan vadászik, a báróné pedig naponként nagyobb sétákat tesz a környéken.

Lónyay gróf és felesége az őszt Kalksburgban fogják tölteni.

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi október hó 2-ikán kelt legfelső elhatározásával, gróf Károlyi Tibornak és báró Vay Bélának, a főrendiház elnöki, illetőleg alelnöki állásától saját kérelmükre, kegyelemben történt fölmentésük alkalmából a közélet te.én kifejtett hosszas és eredményes működésük elismerésül, az első osztályu vaskorona-rendet díjmentesen legkegyelmesebben adományozni, Daruváry Alajosnak pedig, ugyancsak a főrendiház alelnöki állásától saját kérelmére, kegyelemben történt felmentése alkalmából, e minőségében tett szolgálataiért legmagasabb elismerését legkegyelmesebben nyilvánítani méltóztatott.

Továbbá a király Ernuszt Kelemennek, a magyar főrendiház alelnökének, a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozni méltóztatott.

Fehér Ipoly pannonhalmi főapát bérmauton volt a pozsonymegyei Deáki és Ravazd községekben.

A főapát ezen utjában egyszersmind meggyőződést szerzett magának arról is, hogy miként hajtják végre legujabban kiadott főpásztori levelének azon passzusát, mely a kivándorlás ellen szól.

A nápolyi zarándokok egy drágakövekkel kirakott remekművű aranytollat nyújtottak át a pápának. A pápa nagyon megörült a szép ajándéknak s a hozzá intézett beszédre azt válaszolta, hogy evvel fogja leírni az új század dátumát.

Erzsébet királyné emléksobrára, mely a Szent-György-téren lesz felállítva, eddig 1.467.978 korona folyt be.

Erkel Sándor a magyar királyi Operaház, főzeneigazgatója vasárnap reggel 54 éves korában Békés-Csabán. hosszas betegeskedés után meghalt. Széll Kálmán miniszter-elnök elrendelte, hogy Erkel Sándort az opera körül szerzett nagy érdemeiért az intézet költségén temessék el. Holttestét Csabáról felhozták Budapestre és az Operaház előcsarnokában helyezték ravatalra. A temetés szerdán lesz.

A Műbarátok köre október 11-én tartotta az országos m. kir. zeneakadémia disztermében évi közgyűlését, gróf Dessewffy Aurélné elnöklete mellett. Jelen voltak: Gróf Károlyi Viktorné, Hegedüs Sándorné, gróf Károlyi Istvánné, özv. Herich Károlyné, gróf Pejacevich Katinka, Berzeviczi Albert, Mihalovics Ödön, gróf, Dessewffy Aurél és számos előkelő műbarát. Az évi bejelentés tíz évi működésről számolt be, mely idő alatt számos irodalmi művet adott ki, köztük a Műbarátok könyvét, a Szépirodalmi könyvtárt és a Magyar műkincseket. Rendezett egy legyező-kiállítást, számos fényes művészestélyt és hangversenyt. Évenként tetemes költséggel képeket, szobrokat és műipari tárgyakat vásárolt a tárlatokon. Évenként pályadíjakat és zenei és képzőművészeti ösztöndíjakat adott. Az elmúlt tíz év alatt csaknem 300.000 koronát fordított kulturai célokra. Gróf Dessewffy Aurélné akadályoztatása következtében lemondott elnöki tisztéről, s helyébe egyhangulag gróf Batthyány Lajosné választotta meg a közgyűlés. Alelnökök lettek: gróf Apponyi Albert és gróf Andrássy Tivadar.

Az erzsébetvárosi templomot november 20-án, Erzsébet napja után való napon szentelik föl. A fölszentelést Vaszary Kolos hercegprimás végzi. Az a terv, hogy a templomot Erzsébet napján szenteljék föl, nem volt kivihető, mert azon a napon a főváros összes templomaiban gyászmise lesz a megboldogult királyné emlékére.

Wenckheim Béla grófnak, a volt földmivelésügyi miniszternek, a lótenyésztés terén szerzett érdemei méltánlásául, Darányi miniszter lovasszobrot állíttat Kisbéren. A sikerült szobrot Fadrusz János alkotta meg. A szobor államköltségen készült és majdnem 25.000 forintba került. A leleplezést valószínűleg még az őszen megtartják Darányi miniszter jelenlétében.

Maróczy József nagy-jécsai plébános, negyvennyolcas honvédtüzér 67 éves korában meghalt.

Hidassy Kornél szombathelyi püspök október 11-én, hetven éves korában, hosszas betegség után jobblétre szenderült. A boldogult tizenennyolc éven át ült a szombathelyi püspöki székhelyben. Csendes visszavonultságában egész vagyonát a jótékonyágnak szentelte. Halálát kora reggel harangok zúgása hirdette s a városban gyászlobogók lengettek. A püspököt a palota nagytermében helyezték ravatalra. Temetése hétfőn reggel ment végbe, a mikor Majlátán Gusztáv erdélyi püspök végezte a szertartást. Hült tetemeit a székesegyházban helyezték örök nyugalomra.

Róna József szobrász már befejezte az aradi Szentháromság szobrát. Ez a monumentális szobor egészen elűt az eddig ismert sablonos szobroktól. Ennek a hármasszobornak a kompozíciója egészen új és művészi alkotás.

Czirák Miklós gróf, Czirák Béla főudvarmester fia, a Sopron közelében levő dénesfai kastélyban 18 éves korában meghalt. Holttestét a kenyéri családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Gróf Cebrián László, a főrendiház tagja, október 11-én hetvennyolc éves korában Budapesten meghalt. A boldogultat neje, született Vécsey Magda bárónő, Cebrián Mária, Hubay Jenőné, született Cebrián Róza grófnő és unokái gyászolják.

A Cebrián család I. Ferenc uralkodása alatt 1827-ben honosított Magyarországon.

Vargyasi Dániel Elek nagybirtokos, Dániel Gábor főrendiházi tag fia és ifjabb Dániel Gábor képviselőházi alelnök öcsese vérmérgezés következtében meghalt. Az elhunytat felesége, született Diemár Irén és fia gyászolja.

Náday Béla, a Nemzeti Színház fiatal tagja, Szirákon eljegyezte Kaszay Zsigmond kuriai bíró és Markovics Ilka leányát Margitot.

Rohony Gedeon képviselő tudvalevőleg új módot talált föl a szőlőszállítására, a mennyiben a friss fűrtök keretekbe rakva, bármily messzire is teljes épségben érkeznek meg. Legjobban bevált ez most a párisi kiállításon, a hol általános feltűnést keltett a csodálatos épségben megérkezett szőlőküldemény és a szállító-rekeszeket a zsűri kitűnőeknek találta. Az új találmány egy második díjat nyert, a mi tekintve, hogy e csoportban csak egy első díj van, különös kitüntetés.

A király Hervay Kálmán battonyai járási főszolgabírónak hű és buzgó szolgálatainak elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

A szegedi képző-művészeti egyesület őszi tárlatán vasárnap tartották meg a kiállított képek sorsolását, mely alkalommal elsőnek Stein János kolozsvári festőművész „Tetszelgés” című festményét sorsolták ki. — A képet Temmer Ede nyerte meg.

Az Iparművészeti Muzeumban vasárnap délután nyitotta meg Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter Walter Crane kiállítását. A megnyitáson rendkívül nagyszámu, előkelő közönség volt jelen, melynek soraiban ott voltak többek között Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter és neje, Fraknói Vilmos, gr. Festetich Sándor, Emmer Kornél, Légrády Károly és leánya, Jókai Mór és neje, dr. Katona Béla koronaügyészhelyettes, dr. König Gyula egyetemi tanár, stb. Ott volt maga a mester nejevel és két fiával. A minisztert Radisits Jenő az Iparművészeti Múzeum igazgatója kalauzolta végig a kiállításon, a mely rendkívül tetszett neki, s a mester előtt nem egy ízben adott kifejezést csodálatának.

A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt tartotta e hónapi nyilvános felolvasó ülését, az akadémia kistermében, Bartók Lajos elnöklete alatt. Elsőnek Prém József lépett a felolvasó asztalhoz, hogy bemutassa „A modern dráma” című nagyobb művének egy újabb részét. Utána Vértesi Arnold olvasta fel »Radványiné kalapja« című humoros elbeszélését, a mely állandó derűtségben tartotta a nagyszámu hallgatóságot. Torkos László „A vigasz angyala” című szép költeményét szavalta el nagy hatással. Végül Jakab Ödön olvasta föl „A tüzoltó bál” című humoreszkjét, melyben egy rossz táncos keserveit írja le mulatságosan. Rég nem hangzott az akadémia komor falai között olyan kacagás, mint a milyent ez a fölolvadás idézett elő. A fölolvadás ülést zárt ülés követte melyen a társaság által rendezendő nagyszabású Vörösmarty-ünnepély került szőnyegre. Az ünnepély megtartását november hó második vasárnapjára tervezik, — valószínűleg az Akadémia disztermében. Az ünnepély műsora rendkívül magas nivón fog állani, részt vesz benne az eddigi megállapodások szerint Jókai Mór, Bartók Lajos, gróf Zichy Jenő, mint a székesfehérvári Vörösmarty-kör elnöke, Ábrányi Emil és még többen. Vörösmarty gyönyörű költeményének, a »Szép Ilonká«-nak, elszavalására a társaság Márkus Emiliát kéri fel.

A magyar atlétikai klub nemzetközi versenye vasárnap tartott meg az Orczy-kertben. Ő felsége hivatalos képviselőjében megjelent József Ágost főherceg. Ott volt a viadalon Clotild főhercegasszony leányával, Erzsébet Henriette főhercegnővel, kinek kíséretében Szirmay grófnő udvarhölgy és Szapáry József gróf kamarás jelent meg.

Szerkesztői üzenetek.

Kánya. Későn érkezett közleményén meglátszik, hogy érti a tolforgatást, de mindazáltal pedagogiai tónusa úgy sem felelt volna meg lapunk kívánalmainak. Méltóztassék csak figyelemmel olvasni lapunkat s hiszszük, hogy később megtalálja a hangot, melyen az »Előkelő Világ« beszél.

M. Ilonka urhólyg. Sajnáljuk, de külön csupán megfelelő választélyeg beküldése ellenében felelünk.

Anunciatának semmi jót sem üzenhetünk. A kellemetlenségek felsorolásával pedig kellemetlenné válni nem akarunk. A ki nagyot mer, sokat vesz egyszerre a játszmán, ez az örök refrain.

Szájpadlás nélküli fogak * * Főlölegessé teszik az inylemez használatát
A szájból kivenni nem kell, nem is szabad. * *
* * * * * Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula speciálista szájpadlás nélküli műfogak készítésében
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 38. szám.

Mlle KEIFEL és HIRSCH
NŐI MELLFÜZŐ KÉSZÍTŐK

Budapest, IV., Váci-utca 10.

Ajánlják elismert kítűnő szabásu

FÜZŐIKET

mértékre készítve.

Cégünk kítűnő munka és versenyképeségért a milleneumi **nagy éremmel** lett kítűntetve. —4

Vidékre képes árjegyzéket ábrákkal készséggel küldünk bérmentve.

Dr. PAJOR SÁNDOR vizgyógyintézete

Budapest, Szentkirályi-u. 14.

(a muzeumkert közvetlen közelében.) Telefon.

A tudományos vizgyógymód összes eljárásai, villamos, izzasztó, massagekurák stb. Gondos orvosi felügyelet

Szabadalm. szénsavas fürdők.

(Nauheimi eljárás.)

Fölvétel és szakorvosi rendelés **ideg-, bel- és bőrbetegeknek** naponta. — Prospektus kívánatra. — 10-5

Árak mérsékeltek.

Lehrfeld Berta utóda

női divatterme

Budapest, IV., Zsibárus-utca 2. sz.

Utazásaiból visszatérve, a nagyrádemfői hölgyközönség figyelmébe ajánlja dusan fölszerelt raktárát. Párisi modelljei bármelyik külföldi céggel kiállják a versenyt.

Vidéki megrendelések pontosan a legjutányosabb árban teljesítettek.

10-5

Legjobb magyar pezsgők

VIN DE CABINET

PRÉDA

ARANYCSEPPEK

SPARKLING HUNGARIAN

A fenti pezsgők kítűnő hira messze túl terjed a magyar határon.

Dr. Ludwig Willibald

pezsgőbor-gyáros
NAGY-MAROSON.

52-28

BOGOSZÁVLEVITS ÉS NAGY

BUDAPEST, Koronaherceg-utca 5. sz. I. em.

Nagy választéku **szücs- és szörmeáru raktára** a legelegánsabb párisi modellekkel. O nagy méltósága Széll Kálmánné és Méltóságos Perczel Dezső házelnök ur házi szállítója, nemkülönben Magyarország legelőkelőbb hölgyközönségét számítja rendes vevőinek. — Öltönydarabok kívánatra választásra vidékre postán is elküldetnek a csomagolás és szállítás költségének fedezésével.

Mérsékelt árak! Javítás ingyen! —1

Igazítást és átalakítást féláron eszközölnek. Budapesten házhoz szállítás díjmentes.

Molykár ellen biztosító- és megóvó-intézet, tűzkár és betérés ellen biztosítva.

SZALON-CIMBALOM

pedálos, barna vagy fekete színben, kitűnő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. — Bolti ára 300 korona, nálam **150 kor.-ért** kapható. Alapos tanítást is elvállalok havi 16 k.-ért

Árjegyzéket bérmentve küld

JEGESI GÉZA

cimbalom-készítő,
a vaskoronás cimbalom
főitalálója

Készítési telepe: **Budapest, VII., Nefelejts-utca 43.**

Eladás 20 koronás havi részletekre is.

52-30

KÖNIG IZIDOR

műbutorasztalos és diszítő.

Budapest, VII., Aréna-ut 7/a.

Az arany érdem-kereszt és
a spanyol koronás arany-érem tulajdonosa.
1885. Budapest nagy diszoklevéli díj.
1888. Brüsseli világkiállítás diszoklevéli díj.
1896. ezredévi kiáll. nagy áll. arany-érem, stb.

13-6

„Ideg-betegségek“

elnevezése alatt rejlő különféle legelhanyagoltabb bántalmak, a vérinfekcionális betegségei ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegben ajánlható

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern Hygiea s orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint a korszakalkotó „Kataphoresis“ gyógy mód alapján nagyszabású gyógyteremmel van berendezve és a legrövidebb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető. Az intézet nyitva d. e. 8-1-ig, d. u. 2-3-ig.

Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

-7

Dr. Mitzger Tivadar

hirneves hidro-elektroterapeutai rendelő-intézete

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. emelet.

Alapított 1800.

Alapított 1800.

Számos kiállításon arany-, ezüstérmekkel és diszoklevelekkel kitüntetve.

ZECHMEISTER K. és FIA

József főherceg, ő csász. és királyi Fensége udvari szállítói

méz-, viaszáru-gyára és méhviasz-fehéritése

GYÖRÖTT.

Ajánljuk a Főtiszt. Plébános Urak becses figyelmébe kitűnő minőségű és az egyház rendeleteinek megfelelő valódi méh-viaszból készített templomi és egyéb viaszgyertyáinkat bármely nagyságban.

I-ma méh-viaszgyertya, hosszu vagy rövid alak	1 kg 2 frt 50 kr.
I-ma husvét méh-viaszgyertya	1 » 2 » 60 »
Sárga-méh-viaszgyertya (gyász) hosszu alak	1 » 2 » 20 »
II-da méh-viaszgyertya	1 » 2 » 10 »
II-da husvét gyertya	1 » 2 » 20 »
Műviaszgyertya hosszu vagy rövid alak	1 » 1 » 40 »
Viasztekercs I-ma, fehér vagy színes	1 » 2 » 60 »
Viasztekercs II-da, fehér vagy színes	1 » 2 » 40 »
Viasztekercs műviaszból	1 » 1 » 80 »
» sárga, természetes színben	1 » 2 » 20 »
„Guillon“ párisi öröklámpa-bél	1 doboz 1 frt 60 kr
I-ma méhviasz-fáklya egy beles	1 kg 2 frt 60 kr
II-da » négy beles	1 » 2 » 20 »
Műviaszfáklya	1 » 1 » 60 »
Gyújtó viasztekercs nem csepegtet,	1 drb 10 kr
Finom tömjén	1 » 1 » 20 »
Kerosztelő-pamut, igen finom, 20 dekás csomag	— » 80 »
Legfinomabb égőolaj előpréshől	1 » — » 46 »

Vesszővel bevont üvegben vagy bádoggannában küldve, az üveg vagy bádogganna circa 5 kg. olajra 80 kr., 10 kg. olajra 1 frt 20 kr., 15 kg. olajra 1 frt 40 kr., 25 kg. olajra 2 forint. Az olaj ára franco-szállítás nélkül értendő.

Guillon-rendszerű szab. öröklámpa-készülék kisebb és nagyobb alakban:

1 rubin vörös kristály-üveg	1 frt 20 kr.
1 doboz szab. bél, kristály lábacskaival	
0 sz., 1 sz., 2 sz., 3 sz., 4 számu	1 » 60 »
1 védőfedő aranyozva	— » 70 »
1 fa-és rézbetét, a lámpaüreg beállítására	— » 60 »
1 tartalék-fém lábacska	— » 12 »
1 olajtölcsér pamuttal	— » 18 »

Összesen 4 frt 40 kr.

Mindennemű stearin- és csillár-gyertya jutányos árban.

Részletes árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálunk.

Bármely fajta viaszgyertyánkat — 10 kg. mennyiségtől kezdve — Ausztria-Magyarország bármely posta-, vasut- és hajó-állomására díjmentesen csomagolva, bérmentesen szállítjuk.

Égőolaj, stearingyertya stb. árai franco-szállítás nélkül értendők.

Gyűnk számos előkelő kitüntetéssel és elismerő levelekkel rendelkezik.

Főtisztelendő Plebániahivatalnak egy évi utólagos fizetési előny.

Teljes tisztelettel

Zechmeister K. és Fia

26-16